

Terveystiedon yo-kokeet 2007–2014

Monet kysymyksistä ovat aihealueeltaan moneen luokkaan sopivia. Ne on sovitettu tekijän mielestä parhaimpaan kategoriaan.

LIIKUNTA

Liikunta-aktiivisuuden edistäminen K07
Terveysliikunnan suositukset S07
Liikunta ja nestetasapaino K08
Aerobinen ja anaerobinen energiantuotto S08, K14
Varusmiesten kunto ja painonnousu S09
Jalkapalloon liittyvät urheiluvammat K10
Cooperin testi K11
Liikunnan ja mielialan yhteydet K12
Lihassoiman lisääminen K13
Vähäisen liikunnan syyt aikuisilla S13

MIELENTERVEYS JA JAKSAMINEN

Nuorten masentuneisuus S07
Lemmikkien terveysvaikutukset K09
Nuoret, perhe ja läheisyys S09
Kulttuuri- ja taideharrastusten vaikutus terveyteen S09
Kehitykselliset ja traumaperäiset kriisit S09
Rahapeliriippuvuus K10
Mielenterveyden ensiapu S10
Sosiaalisen tuen merkitys terveydelle S11, S14
Kuroharrastuksen terveysvaikutukset S12
Stressitilanne ja stressin ehkäisy S13

PÄIHTEET

Nuorten raittius ja raitistuminen S07
Huumeiden tarjonta, käytön ehkäisy ja kiellot K08, K10
Ravintolatupakoinnin kieltäminen S08
Nuuskan käyttö K09
Alkoholi, tupakka ja raskaus S09
Kannabis S10
Nuorten alkoholinkäyttö S11
Tupakka, häkä, terva ja nikotiini K12
Tupakkapolitiikan keinot S13
Tupakkariippuvuuden synty K14

RAVITSEMUS

Ravitsemussuositukset K07, K14
Syömishäiriöt K08
Maitovalmisteet K09
Ravintokuitu S10
D-vitamiini K11
Maitoallergia ja laktoosi-intoleranssi S11
Vegaani ja ravitsemussuositukset K12
Karppaus K13
Energiaravintoaineet ja niiden tehtävät S13
Energijuomat S14

UNI, LEPO JA NUKKUMINEN

Unen ja nukkumisen terveydellinen merkitys K07, S14
Vuoro- ja yötyön vaikutukset uneen S10
Nukkumaanmenoajat K11
Unen vaiheet S12

SEKSUAALITERVEYS

Seksuaalikäyttäytyminen S07
Raskaudenehkäisymenetelmät S07
Lapsettomuuden syyt ja hoito S08
Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti psyykkisestä näkökulmasta K11
Seksuaalikulttuurin muutos S11
HIV K12
Seksuaalinen häirintä S13
Klamydia ja kondylooma K14
Seksuaalioikeuksien toteutuminen Suomessa S14

SAIRAUDET JA NIIDEN EHKÄISY

Karies K07, Hampaiden harjaus K12
2 tyypin diabetes K07
Osteoporoosi S07
Sepelvaltimoiden ateroskleroosi K08, S13
Tartuntatauti- ja kansansairauksien historia K08
Tautien syntyyn liittyvät käsitykset ja teoriat K09
Allergiat S08
Rintasyöpä K09
Muistisairaudet S09
Insuliiniresistenssi K11
Artroosin prevention keinot K11
Astma S12
Terveiden ja sairauden historia (miasmateoria ja humoraalipatologia) K13
Tartuntatauti- ja ehkäisy K13
Metabolinen oireyhtymä K13
Syövän riskitekijät K14

TERVEYDENHUOLTO JA TERVEYDENHUOLTOJÄRJESTELMÄ

Neuvolatoiminta K07
Kunnan terveystoimet S07
Apteekin reseptilääkkeet K08
Kansanterveysjärjestöt S08
Työterveyshuolto K09
Potilaan oikeudet S10
Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opiskelevien terveystoimet S11
Terveystoiminnan palveluiden tulevaisuuden haasteet S14

TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Väestöryhmien terveyskyselyt K07
Tieliikenneonnettomuuksien vähentäminen S07
Väestön ikärakenne ja sen vaikutus sosiaali- ja terveydenhuoltoon K08
Alkoholinkäyttöön vaikuttaminen terveyden edistämisen keinoin S08
Rokotus K09
Terveiden edistämisen keinot makeisten kulutuksen vähentämiseksi K10
Influenssapandemian hidastaminen S10
Hygienian kehittyminen K11
Hukkumisonnettomuuksien vähentäminen K11
Parisuhteen vaikutus terveyseroihin K12
Terveiden edistämisen toimintatavat (Ottawan asiakirja) S12
Eliniän pidentymiseen vaikuttavat tekijät S12
Liikennetapaturmien vähentäminen S13
Sosioekonominen asema ja terveyskyselyt S13
Terveystoimintatavat 1900-luvulla K14
Ihmeväkivalloituksen väheneminen 1870-luvulta lähtien S14

TERVEYDEN JA SAIRAUDEN TUTKIMINEN

Kouluruokailun terveellisyys – miten tutkisit? S07
Epidemiologia S08
Nukkumistottumusten tutkiminen laadullisen ja määrällisen tutkimuksen keinoin K09
Tutkimustulosten luotettavuus S09
Hyvinvointi ja turvallisuus lukiossa – miten tutkisit? K10
Liikunta-aktiivisuus päiväkodissa – miten tutkisit? S10
Kokeellinen tutkimusasetelma särkylääkkeen vaikuttavuudesta S11
Aineistonkeruumenetelmien luotettavuus S12
Opettajien työkyvyn tutkiminen - aineistonkeruu ja luotettavuus K13
Seksuaalisen häirinnän aineistonkeruumenetelmät S13
Tapaus-verrokkitutkimus K14
Niska- ja hartiasäryt - tutkimussuunnitelman laatiminen S14

YMPÄRISTÖ JA TERVEYS

Asuintilojen sisäilma K08
Kala ja ihmisen terveys K08
Lomamatkailu terveysnäkökulmasta S08
Ultravioletti säteily K10
Melu S10
Ilmaston lämpenemisen vaikutukset ihmisen terveyteen S11
Ulkoilman hiukkaset K12
Ruutuajan vaikutus nuorten terveyteen S12
Säteily S12
Talousveden riskitekijät S14

TURVALLISUUS, HYVINVOINTI, ENSIAPU

Työpaikkakiusaaminen K07
Rockyhtye-työhön liittyvät terveysvaikutukset S07
Paleltuma- ja palovammat K08
Koti- ja vapaa-ajantapaturmat S09
Työergonomia S09
Perhe- ja lähisuhdeväkivalta K11
Koulukiusaamisen ehkäisy S11
Veteen vajonneen ensiapu K11
Epilepsian ja runsaan verenvuodon ensiapu K13
Ergonomia K14
Oppilaiden koettu turvallisuuden tunne kouluympäristössä K14

TERVEYDEN ARVOT JA ETIIKKA

Itseaiheutettujen sairauksien hoitokustannukset K07
Lihavuus eettisestä näkökulmasta S07
Terveysterrorismi, terveysuskonto ja terveyteen sairastuminen S08
Doping eettisestä näkökulmasta K09
Taloudellisen taantumien terveysvaikutukset K10
Abortti eettisestä näkökulmasta K10
Tupakoinnin rajoittaminen eettisestä näkökulmasta K11
Priorisointi terveydenhuollossa eettisestä näkökulmasta K12
Urheiluun liittyvä alkoholimainonta eettisestä näkökulmasta S12
Eutanasia eettisestä näkökulmasta K13
Jääkiekkoväkivalta eettisestä näkökulmasta S13
Yksilönvapaus eettisestä näkökulmasta terveystieteissä S14

TERVEYSTIEDON KRIITTINEN TULKINTA, MEDIA, TEKNOLOGIA

Elintarvikemarkkinointi ja -markkinointi K07

Nuorten paino ja laihduttaminen S08

”Kännissä olet ääliö” -kampanjan vaikuttavuus S08

Laihdutustuotteen mainos K10

Teknologia apuna vanhusten kotona asumisessa S10

Dr. Phil -televisio-ohjelman myönteiset ja kielteiset vaikutukset S11

Terveysaiheisten mainosten vaikutukset ihmisten ostopäätökseen K12

Matkapuhelimen ja mobiiliteknologian mahdollisuudet terveyden ja turvallisuuden edistämässä K12

Internetistä saatavan terveystiedon luotettavuus K13

Terveysteknologian käyttö potilaan oikeuksien näkökulmasta K14

YO-KOKEISSA JO KYSYTTYJÄ KÄSITTEITÄ:

pandemia K07

klamydia K07

radon K07

keliakia S07

eutanasia S07

hoitotakuu S07

primaaripreventio – tertiaaripreventio K08

prevalenssi – insidenssi K08

energiatiheys S08

transseksuaalisuus S08

hypotermia S08

medikalisaatio K09

BMI K09

dopamiini S09

karsinogeeni S09

kohorttitutkimus S09

HDL ja LDL K10

systolinen ja diastolinen verenpaine K10

Heimlichin ote S10

artroosi S10

glykemiaindeksi S10

geneerinen lääkevalmiste S11

WHO S11

toksisuus S11

antioksidantti S12

ortoreksia S12

helikobakteeri S12

lasko eli senkka K13

iskiaskipu K13

insesti K13

epikriisi S13

verensokerin viitearvo S13

epidemiologia S13

HPV (human papilloma virus) S14

tertiaaripreventio S14

borrelioosi S14